

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

لیکونکی: پریت پتناک
ژباړه: شاه محمود "سرتیر"
۱۷ مارچ ۲۰۲۵

د امپریالیزم د بیا راژوندي کولو ستراتیژي

د دونالد ټرمپ بهرنی پالیسی مبصرین په ریښتیني ډول په غوسه کړي دي. د اوکراین او غزې په اړه د هغه د پام وړ توپیر لرونکي دریځونه، په لومړي حالت کې ظاهراً د سولې په لټه کې دي، او په دوهم کې د ټول نفوس د قومي پاکولو غوښتنه کوي، دوی حیران کړي دي چې ایا د نړۍ په چارو کې د هغه نفوذ "مثبت" دی که نه. په هر صورت، د داسې حیرانتیا دلیل په هغه څه کې نه دی چې ټرمپ کړی دی، مگر د امپریالیزم پدیده نه پیژندلو کې. په دې کې لږ شک کیدی شي چې د امریکا په مشرۍ لویدیځ امپریالیزم ځان په یوه کونج کې اچولی و، چیرې چې انتخاب یا په اوکراین کې د جګړې وچارونکي زیاتوالی حتی د اتومي مقابلي مرحلې ته، یا د امپریالیستي تسلط تدریجي تخریب ترمنځ و. دونالد ټرمپ هڅه کوي چې امپریالیزم له داسې ناممکن پېچلي کونج څخه وباسي. خبره دا نه ده چې ایا هغه "د سولې لپاره" دی یا "د جګړې لپاره" یا ایا هغه د اروپایي ګټو په اړه هوښیار دی یا نه؛ خبره دا ده چې هغه د امپریالیزم یوه بدیله ستراتیژي تعقیبوي چې امپریالیزم به له دې بند څخه وژغوري، او هغه د دې کولو په موقف کې دی ځکه چې هغه د پخوانی پالیسی څخه بې برخې دی چې په لومړي ځای کې یې دا بند رامینځته کړ.

د هغه د امپریالیستي تسلط د بیا تاییدولو لپاره طریقه چې په تدریجي ډول له منځه تللي وه د گازرې او لرګي ترکیب دی. هغه بنسټیز انګیرنه چې د اوکراین د جګړې د رامینځته کیدو د پارونې په اساس وه، یعنې دا چې روسیه کولی شي د هغې په پابله کې د لویدیځ حکمونو ته تسلیم شي، غلط ثابت شوي ده. نه یوازې دا چې اوکراین په دوامداره توګه د جګړې په جریان کې ځمکه له لاسه ورکړې، بلکې د روسیې په وړاندې اقتصادي بندیزونه چې باید "روبل په کنډوالو بدل کړي" په بشپړ ډول متضاد وو؛ روبل، د لنډ لنډمهاله کمښت وروسته، د ډالر په پرتله یوې کچې ته راستون شو چې د بندیزونو دمخه په پرتله حتی لوړ و، او نور څه دي، دې بندیزونو یو غبرګون رامینځته کړ چې د ډالر تسلط ته ننګونه په اجندا کې راغله.

د بریکس هیوادونو د کازان سرمشریزې "دې ډالرایزیشن" د یوې جدي امکان په توګه وړاندې کړ. یو اړخیز امپریالیستي بندیزونه، تر هغه چې دوی د څو کوچنیو هیوادونو په وړاندې وي، خورا اغیزمن کیدی شي؛ مګر کله چې دوی د روسیې په څیر لوی، پرمختللي او سرچینو بډایه هیوادونو لوی شمیر په نښه کوي، دوی نه یوازې د بندیزونو په توګه خپل اغیزمنتوب له لاسه ورکوي، بلکې د ټولو غالب امپراتوري ترتیب په وړاندې د هیوادونو د یو بلاک

جوړولو ته هڅوي چې د نړيوال اقتصادي نظم په توګه تيريزي، او دا بدیل حتی غیر تصویب شوي هیوادونه هم په خپل پوښ کې راښکته کوي.

دا هغه څه دي چې پېښ شوي او هغه څه دي چې ترمپ د واک ته رسېدو سره مخ شو. د هغه د "ګازري او لښتي" طریقي برخه ښه پېژندل شوې ده. هغه ګواښ وکړ چې د هغو هیوادونو په وړاندې به درنې تعرفې ولګوي چې د ډالر کمولو لپاره یې هڅې کړي دي، کوم چې یو ښکاره امپریالیستي عمل دی او د پانګوالی لوبې د ټولو قوانینو خلاف دی؛ په هر صورت، هر هیواد د دې قواعدو سره سم دا آزادي لري چې په هر هغه اسعارو کې سوداګري وکړي چې د هغه سوداګریز شریک یې ليواله وي، او همدارنګه خپل شتمني په هر هغه اسعارو کې وساتي چې هغه یې خوښوي. د داسې هیواد په وړاندې د لوړو تعرفو په لګولو سره د دې آزادی محدودول ښکاره لاس وهنه ده چې هیڅ نړيوال نظم یې په څرګنده توګه نشي تاییدولی؛ مګر ترمپ د یو خلاص او بی رحم امپریالیست په توګه په څرګنده توګه د داسې اقتصادي جبر کارولو په اړه هیڅ اندېښنه نه درلوده.

د اوکراین د جګړې د پای ته رسولو لپاره د هغه هڅه د دې "ګازري او لښتي" طریقي کې "ګازري" ده. د دې پر ځای چې د امریکا او په عمومي توګه د لویدیځ امپریالیزم پر وړاندې یو بدیل ځواک بلاک جوړ شي، د دې جګړې پای ته رسول چې په شرایطو کې د روسیې لپاره نا مناسب وي، روسیه به له داسې بدیل بلاک څخه لرې وساتي. دا به په دې توګه د امپریالیستي تسلط ننګولو لپاره روانې هڅې کمزوري کړي.

البته چې د اوکراین د جګړې هر ډول پای ته رسېدل چې د خبرو اترو پر بنسټ وي، باید ټول یې هرکلی وکړي، خو دا پای ته د سولې د غوښتنې یا د اروپایي "امنیتي اندېښنو" په قیمت د متحده ایالاتو د ګټو د تعقیب په توګه لیدل په بشپړه توګه غلط دي. ترمپ د سولې په ماموریت کې نه دی، که نه نو هغه به د غزې په اړه په بشپړ ډول جنګیالی څرګندونې نه وای کړې. په حقیقت کې پانګوالي په خپل طبیعت کې د سولې پر وړاندې ده: لکه څنګه چې فرانسوي سوسیالیست جین جوریس په مشهوره توګه ويلي وو "سرمایه داری په خپل مینځ کې جګړه لري، لکه څنګه چې ورپسې باران راورې". دا د امپریالیستي تسلط په ښه بنسټ ایښودلو هیله ده چې ترمپ د سولې لپاره نه هڅوي. په ورته ډول د اروپا د امنیت پوښتنه یو بشپړ سور هیرینګ دی: د اروپا امنیت هیڅکله د روسیې لخوا ګواښل شوی نه و، او د اروپا د "روسی امپریالیزم" د ګواښ ټولې خبرې یوازې د ناټو د پراختیا توجیه کولو لپاره یوه بهانه وه. نو، د ترمپ د سولې اقدام لخوا د اروپا د امنیت د کمزوري کیدو هیڅ پوښتنه نشته.

د ترمپ او اروپایي واکمنو ډلو ترمنځ توپیر د دوو مختلفو بدیلو ستراتیژيو له امله رامینځته کیږي چې امپریالیزم یې اوس مهال تعقیبولى شي. یوه د روسیې په وړاندې د بایډن د یرغل پخوانی ستراتیژي ده چې په یوه بند کې وه؛ او بله د اوکراین د جګړې د پای ته رسولو او د لویدیځ امپریالیزم د تسلط په وړاندې د مخالف بلاک څخه د روسیې د لرې کولو بدیلې ستراتیژي ده. اروپایي واکمنان د پخواني سره تړلي دي پداسې حال کې چې ترمپ د وروستي هڅه کوي. یو څوک باید په جرمني کې د اوکراین جګړې سره د نوي نازي AfD مخالفت په ورته شرایطو کې وګوري: د اوکراین جګړې پای ته رسولو لپاره د هغې د غوښتنې برعکس د فلسطین په وړاندې د هغې سخت تیری، نه د سولې لپاره د کومې عمومي غوښتنې او نه د "اروپایي امنیت" لپاره د بی پروایۍ نښه ده، بلکې د یو ځانګړي ستراتیژیک دریځ نښه ده.

البته د ترمپ پروژې چې امپریالیزم له هغه کونج څخه وباسي چې هغه پکې روان دی، په ورته وخت کې د امپریالیستي بلاک په تولید ه توګه د امریکا د تسلط د ادعا کولو پروژې ده. د هغه شعار "امریکا بیا لویه کړی" د لویدیځ امپریالیزم لخوا په بی له شکه تسلط لرونکې نړۍ د بیا جوړولو پروژې ده چې امریکا یې بی له شکه مشره ده. دا د دې

معنی د ستراتیژی دوام دی چې اروپا د امریکا د انرژۍ سرچینو پورې تړلې کړي چې د روسیې څخه اروپا ته د نورد ستریم II گاز پایپ لاین په چاودنه کې استازیتوب شوی و، چې ادعا کېږي د متحده ایالاتو "ډیپ سټیټ" لخوا. خو د ټرمپ په ستراتیژۍ کې یو لوی تضاد شتون لري. د پانګوالي نړۍ د "مشرتابه" لپاره باید قیمت ورکړل شي؛ او ټرمپ غواړي د دې قیمت له ورکولو پرته د امریکا لپاره د "مشرتابه" رول ولري. قیمت په لاندې ډول دی: "مشر" باید د نورو لویو پانګوالي نړۍ په وړاندې د سوداګرۍ کسر زغمي ترڅو د دوی هیلې پوره کړي او په ټوله کې پانګوالي نړۍ په بحران کې د ډوبیدو مخه ونیسي. دا هغه څه دي چې بریتانیا د خپل "مشرتابه" په کلونو کې کړي وو او دا هغه څه دي چې امریکا په دې وروستیو کې کوي. د بریتانیا د براعظم اروپا او امریکا په وړاندې د سوداګرۍ کسر چلول چې هغه وخت نور لوی قدرتونه وو، هغه ته زیان ونه رساوه ځکه چې هغه د نورو شیانو په منځ کې د خپل استعماري امپراتورۍ په وړاندې د ناڅرګند عاید اضافي ادعا کولو سره دا کسر متوازن کړ، چې لویه برخه یې پخه شوي اضافي وه چې په مقابل کې یې د فتحې له دې مستعمرو څخه "ډرین" ایستلی و، چې ورسره یې د نورو لویو پانګوالي قدرتونو سره خپل کسر حل کړ.

خو له جګړې وروسته امریکا په ورته "خوشحاله" حالت کې نه وه؛ د نورو لویو قدرتونو په پرتله د سوداګرۍ کسر چلولو دا د پورونو په ژورو کې ډوب کړی دی. د پورونو په ژورو کې د لایزیتیدو څخه د مخنیوي هڅه، کوم چې د ټرمپ د "امریکا بیا لویه کړئ" پروژې یوه برخه ده او د کوم لپاره چې هغه د خپلو ټولو سوداګریزو شریکانو په وړاندې د تعرفو لګولو په پروسه کې دی، په داسې حالت کې چې د پانګوالي نړۍ اقتصاد کې عمومي غوښتنه د نړیوال شوي مالي پانګې د فشار له امله نه پراخېږي ترڅو د مالي کسر او د شتمنو مالیاتو څخه ډډه وکړي ترڅو په هر ځای کې دولتي لګښتونه زیات کړي، یوازې به د نړیوال پانګوالي بحران ته وده ورکړي، په ځانګړي ډول د غیر امریکایي پانګوالي نړۍ باندې دروند بار به راشي.

له همدې امله د امپریالیزم د بیا راژوندی کولو لپاره د ټرمپ ستراتیژي د کیک خورلو او هم خورلو په څیر ده. د هغه هڅه چې د متحده ایالاتو مشرتابه په داسې حال کې چې په نورو باندې تعرفي لګوي، د نړۍ د نورو برخو په پرتله د "ستاسو ګاونډی سوالګر" پالیسي ده. داسې "ستاسو ګاونډی سوالګر" پالیسي، چې د نورو څخه د بازارونو په نیولو سره د ځان لپاره د ودې ډاډمن کولو په معنی ده، په بنسټیز ډول د امپریالیستي تسلط د بیا تاییدولو پروژې ته زیان رسوي. که بایدن امپریالیزم په یوه کونج کې اچولی وای، نو د ټرمپ لخوا له هغه کونج څخه ایستل به یوازې د بل کونج ته د اچولو لامل شي.

لیکونکی: Prabhat Patnaik

منبع: دموکراسی مردم-

https://peoplesdemocracy.in/2025/0302_pd/imperialism%E2%80%99s-revival-strategy

